

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996

Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027

Proiect mobilități prin Programul Erasmus+

Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690

Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026

Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

EDUCATIA INCLUZIVA IN CONTEXT EUROPEAN

SUPORT DE CURS

Formator: MARCU DĂNUȚ

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

EDUCAȚIA INCLUZIVA IN CONTEXT EUROPEAN

Politici europene

Politicile europene privind incluziunea reprezintă un pilon fundamental al construcției sociale și economice promovate de Uniunea Europeană. Aceste politici urmăresc reducerea inegalităților, combaterea discriminării și asigurarea accesului egal la oportunități pentru toți cetățenii, indiferent de origine, statut social, gen, dizabilitate sau apartenență etnică.

Unul dintre principalele obiective ale Uniunii Europene este promovarea coeziunii sociale. În acest sens, sunt dezvoltate programe și strategii care vizează integrarea grupurilor vulnerabile, precum persoanele cu dizabilități, minoritățile etnice (inclusiv comunitatea romă), migranții sau persoanele aflate în risc de sărăcie. Prin intermediul fondurilor structurale și de investiții, statele membre beneficiază de resurse pentru a implementa proiecte dedicate incluziunii sociale, educației și ocupării forței de muncă.

Un instrument important este Strategia Europa 2030, care continuă direcțiile stabilite anterior și pune accent pe creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. De asemenea, Pilonul european al drepturilor sociale stabilește principii esențiale, precum accesul egal la educație, protecție socială adecvată și condiții de muncă echitabile.

Educația joacă un rol crucial în promovarea incluziunii. Uniunea Europeană sprijină programe precum Erasmus+, care facilitează accesul la educație și mobilitate pentru tineri din medii diverse. În plus, se pune accent pe reducerea abandonului școlar și pe integrarea copiilor din grupuri defavorizate în sistemul educațional.

Pe piața muncii, politicile europene încurajează egalitatea de șanse și combat discriminarea. Sunt promovate măsuri pentru integrarea femeilor, a persoanelor în vârstă și a celor cu dizabilități în câmpul muncii. De asemenea, se susține antreprenoriatul social și economia socială ca mijloace de incluziune. Cu toate acestea, provocările rămân semnificative. Diferențele economice între statele membre, crizele migrației și schimbările demografice pot afecta eficiența acestor politici. De aceea, este necesară o cooperare constantă între instituțiile europene și guvernele naționale.

În concluzie, politicile europene privind incluziunea sunt esențiale pentru construirea unei societăți echitabile și solidare. Prin măsuri concrete și colaborare la nivel european, Uniunea Europeană continuă să promoveze valori fundamentale precum egalitatea, diversitatea și respectul pentru demnitatea umană.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Principiile promovate de UNESCO

Principiile promovate de UNESCO privind incluziunea se concentrează pe asigurarea accesului egal la educație și participare pentru toți indivizii, indiferent de diferențele dintre ei. Aceste principii stau la baza conceptului de educație incluzivă și sunt recunoscute la nivel global.

Un prim principiu esențial este **egalitatea de șanse**, care presupune că fiecare persoană are dreptul la educație de calitate, fără discriminare pe criterii de gen, etnie, dizabilitate, religie sau statut socio-economic. UNESCO promovează ideea că sistemele educaționale trebuie adaptate pentru a răspunde diversității elevilor, nu invers.

Un alt principiu important este **respectul pentru diversitate**. Diferențele culturale, lingvistice sau individuale sunt considerate resurse valoroase pentru procesul educațional, nu obstacole. Astfel, incluziunea presupune valorizarea acestor diferențe și integrarea lor în procesul de învățare.

Participarea activă este un alt pilon al incluziunii. Toți elevii trebuie să fie implicați în mod real în activitățile educaționale și sociale, nu doar prezenți fizic. Acest lucru implică metode de predare flexibile și adaptate nevoilor fiecăruia.

UNESCO susține și **accesibilitatea**, care vizează eliminarea barierelor fizice, sociale și educaționale. Acest principiu include adaptarea infrastructurii, utilizarea tehnologiilor asistive și formarea cadrelor didactice pentru a lucra cu elevi din medii diverse.

De asemenea, un principiu central este **echitatea**, care merge dincolo de egalitate și presupune oferirea de sprijin suplimentar celor care au nevoie, pentru a atinge aceleași rezultate educaționale.

Nu în ultimul rând, UNESCO promovează **învățarea pe tot parcursul vieții**, considerând că incluziunea nu se limitează la educația formală, ci trebuie extinsă la toate etapele vieții și la toate formele de învățare.

În concluzie, principiile UNESCO privind incluziunea subliniază necesitatea unui sistem educațional deschis, flexibil și adaptat diversității umane, în care fiecare individ are șansa reală de a se dezvolta și de a participa activ în societate.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Integrare vs incluziune

Deși termenii „integrare” și „incluziune” sunt adesea folosiți ca sinonimi, ei desemnează concepte diferite, mai ales în domeniul educației și al politicilor sociale promovate de organizații precum UNESCO.

Integrarea se referă la procesul prin care persoanele din grupuri vulnerabile (de exemplu, elevi cu dizabilități sau din medii defavorizate) sunt introduse într-un sistem deja existent. În acest caz, sistemul rămâne în mare parte neschimbat, iar responsabilitatea adaptării revine individului. De exemplu, un elev cu cerințe educaționale speciale este plasat într-o clasă obișnuită, dar fără modificări semnificative ale metodelor de predare sau ale curriculumului.

Pe de altă parte, **incluziunea** presupune o schimbare profundă a sistemului pentru a răspunde nevoilor tuturor. Accentul nu mai cade pe adaptarea individului, ci pe adaptarea mediului educațional și social. Școala devine flexibilă, accesibilă și deschisă diversității, astfel încât fiecare persoană să poată participa activ și să aibă șanse reale de succes.

Principalele diferențe pot fi sintetizate astfel:

- **Integrarea:**
 - Sistemul rămâne neschimbat
 - Individul trebuie să se adapteze
 - Accent pe prezență fizică
 - Sprijin limitat
- **Incluziunea:**
 - Sistemul se adaptează diversității
 - Accent pe participare activă și egalitate
 - Eliminarea barierelor (fizice, sociale, educaționale)
 - Sprijin personalizat pentru fiecare individ

Incluziunea este considerată un model mai avansat și mai echitabil, deoarece promovează nu doar accesul, ci și participarea reală și succesul fiecărei persoane.

În concluzie, dacă integrarea înseamnă „a aduce pe cineva în sistem”, incluziunea înseamnă „a construi un sistem pentru toți”.

Diferența dintre **integrare** și **incluziune** în educație este esențială și ține mai ales de modul în care sistemul școlar răspunde diversității elevilor.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Diferența dintre integrare și incluziune devine evidentă atunci când analizăm situații concrete din clasă. În cazul integrării, elevii cu nevoi diverse sunt prezenți în învățământul de masă, însă fără adaptări reale: de exemplu, un elev cu dificultăți de învățare primește aceleași sarcini ca restul clasei și trebuie să țină pasul singur, iar un elev cu deficiențe de auz participă la lecții fără ca profesorul să utilizeze suport vizual sau metode alternative de predare. În aceste situații, responsabilitatea adaptării revine exclusiv elevului. În schimb, incluziunea presupune modificarea sistemului educațional pentru a răspunde nevoilor tuturor: profesorul utilizează metode variate de predare (vizuale, auditive, interactive), oferă sarcini diferențiate și adaptează evaluarea, astfel încât fiecare elev să poată progresa. De asemenea, elevii sunt încurajați să colaboreze, iar diversitatea este valorizată. Prin urmare, dacă integrarea înseamnă simpla prezență a elevilor în aceeași clasă, incluziunea reflectă o schimbare profundă a practicilor educaționale, în care școala se adaptează pentru a asigura participarea și succesul tuturor.

◆ Integrarea

- Se referă la **includerea elevilor cu nevoi speciale în sistemul de învățământ de masă**, dar fără schimbări majore ale acestuia.
- Elevul este cel care trebuie să se **adapteze la regulile, ritmul și cerințele existente**.
- Accentul cade pe **asimilare**: dacă elevul nu face față, poate fi marginalizat sau trimis către forme alternative de educație.
- Practic, sistemul rămâne în mare parte neschimbat.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

◆ Incluziunea

- Presupune **transformarea sistemului educațional** astfel încât să răspundă **nevoilor tuturor elevilor**, indiferent de diferențele lor (abilități, ritm de învățare, cultură, dizabilități etc.).
- Curriculumul, metodele de predare și evaluarea sunt **flexibile și personalizate**.
- Toți elevii sunt considerați **valoroși și capabili să participe activ**.

🌀 Ideea centrală (important de subliniat)

Incluziunea merge mai departe decât simpla prezență a elevilor în aceeași clasă: ea implică **reorganizarea întregului sistem educațional** (curriculum, metode, atitudini) astfel încât **toți elevii să aibă șanse reale de participare și succes**.

◇ Exemple de integrare

- Un elev cu dificultăți de învățare stă în clasă obișnuită, dar primește **aceleași fișe și teste ca toți ceilalți**, fără modificări. Dacă nu ține pasul, rămâne în urmă.
- Un elev cu dizabilitate de auz este prezent la lecții, dar profesorul **predă normal, fără suport vizual sau adaptări** (de ex. subtitrări, scheme pe tablă).
- Un copil cu ADHD este acceptat în clasă, dar i se cere să stea liniștit ca ceilalți, fără strategii speciale; când nu reușește, este **considerat problematic**.
- Profesorul explică lecția într-un singur mod (de ex. doar verbal), iar elevii care nu înțeleg trebuie să **recupereze singuri**.

👉 Ideea: elevii sunt „prezenți”, dar sistemul nu se schimbă pentru ei.

◇ Exemple de incluziune (sistemul se adaptează elevilor)

- Profesorul oferă **fișe diferențiate**: unii elevi primesc exerciții mai simple sau ghidate, alții mai complexe, în funcție de nivel.
- Pentru un elev cu dificultăți de citire, lecția include **imagini, scheme, explicații audio** și timp suplimentar la evaluare.
- În clasă se folosesc **metode variate**: lucru pe grupe, jocuri educaționale, materiale vizuale — astfel încât fiecare elev să poată învăța în stilul propriu.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

- Un elev cu ADHD este implicat în activități dinamice (ex: roluri în echipă, sarcini scurte), iar profesorul îi oferă **pauze și instrucțiuni clare**.
- Evaluarea este flexibilă: unii elevi pot răspunde oral, alții în scris sau prin proiecte.
- Colegii sunt încurajați să colaboreze și să se sprijine reciproc, creând un **climat de acceptare**.

👉 Ideea: școala se organizează astfel încât **toți elevii să poată participa și reuși**.

🔗 Concluzie simplă

- În **integrare**: elevul trebuie să țină pasul cu clasa.
- În **incluziune**: clasa se adaptează pentru ca fiecare elev să poată ține pasul.

Situația: în clasă există un elev cu autism (CES), la ora de matematică

1) Integrare

Profesorul ține ora „normal”, ca pentru toți elevii.

- Elevul cu autism stă în clasă, dar primește aceleași fișe ca ceilalți.
- Dacă nu înțelege, merge uneori la profesorul de sprijin sau lucrează separat.
- Sarcinile și ritmul sunt aceleași pentru toată lumea.
- Dacă apar dificultăți (zgomot, suprastimulare), elevul încearcă să se adapteze singur sau cu ajutor minim.

👉 Ideea: elevul este „adus” în clasă, dar sistemul rămâne aproape neschimbat.

2) Incluziune

Profesorul își adaptează ora pentru toți elevii, inclusiv pentru cel cu autism.

- Aceeași lecție este predată în mai multe moduri: explicații orale, desene, exemple concrete.
- Elevul poate primi o fișă adaptată (mai puține exerciții sau pași mai simpli).
- Lucrează uneori în grupuri mici, cu colegi care îl ajută.
- Se folosesc pauze scurte, instrucțiuni clare, eventual suport vizual.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

- Evaluarea poate fi flexibilă (de exemplu, mai mult timp sau cerințe adaptate).

👉 Ideea: clasa se schimbă astfel încât toți elevii să poată participa real.

Diferența pe scurt:

- **Integrare:** „te aducem în clasă și te descurci cu ce avem.”
- **Incluziune:** „schimbăm clasa ca să funcționeze pentru tine și pentru toți ceilalți.”

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Situația: elev cu ADHD la ora de română (lectură + analiză de text)

1) Integrare

Ora se desfășoară la fel pentru toți elevii.

- Toată clasa citește același text lung.
- Elevul cu ADHD trebuie să stea liniștit și să urmărească aceleași instrucțiuni ca ceilalți.
- Dacă se concentrează greu, i se spune să fie atent sau este mutat mai în față.
- Primește aceleași teme și același timp de lucru.
- Dacă nu termină, finalizează acasă sau primește sprijin separat.

👉 Ideea: elevul este în clasă, dar metodele nu se schimbă semnificativ.

2) Incluziune

Profesorul adaptează modul de predare pentru toți, astfel încât și elevul cu ADHD să poată participa activ.

- Textul este împărțit în fragmente mai scurte, cu pauze de discuție între ele.
- Elevii lucrează uneori în perechi sau grupuri, nu doar individual.
- Se oferă sarcini pe etape (ex: „identifică personajele” → „spune ce au făcut” → „ce învățăm din text”).
- Elevul cu ADHD poate avea timp de lucru mai flexibil sau sarcini structurate pe pași clari.
- Se folosesc activități variate (discuție, scris scurt, subliniere, nu doar citire pasivă).

👉 Ideea: lecția este gândită astfel încât mai mulți elevi să poată rămâne implicați, nu doar să „reziste” în bancă.

- **Integrare:** elevul se adaptează la lecție.
- **Incluziune:** lecția se adaptează la felul în care învață elevii.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Situația: elev care folosește scaun rulant la ora de sport

1) Integrare

Ora de sport este organizată pentru toți elevii în același mod.

- Clasa joacă fotbal sau face alergare.
- Elevul în scaun rulant este prezent, dar nu poate participa la aceleași exerciții.
- De multe ori stă pe margine și observă sau i se dă o sarcină separată (de exemplu, „numără punctele” sau „ajută la organizare”).
- Activitatea principală rămâne neschimbată.

👉 Ideea: elevul este în grup, dar participarea lui la activitatea de bază este limitată.

2) Incluziune

Profesorul adaptează activitatea astfel încât toți elevii să poată participa împreună.

- Se alege un joc accesibil pentru toți (de exemplu baschet adaptat sau joc cu mingea în echipe mixte).
- Regulile sunt ajustate: se poate juca și de pe scaun rulant.
- Se organizează echipe mixte, unde fiecare elev are un rol activ.
- Spațiul este adaptat (mai mult loc, trasee accesibile).
- Scopul este participarea, nu performanța fizică identică pentru toți.

👉 Ideea: activitatea se schimbă astfel încât nimeni să nu fie exclus din joc.

Pe scurt:

- **Integrare:** elevul stă în activitate, dar nu participă pe deplin.
- **Incluziune:** activitatea este gândită de la început pentru ca toți să participe.

Tabel comparativ clar între integrare și incluziune, folosind toate cele trei situații (autism, ADHD, dizabilitate fizică):

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Situație	Integrare	Incluziune
Elev cu autism (matematică)	Elevul stă în clasă, dar urmează aceleași fișe și ritm ca ceilalți. Dacă are dificultăți, primește ajutor separat (profesor de sprijin).	Leția este adaptată: explicații vizuale, sarcini diferențiate, lucru în grupuri, ritm flexibil. Toți participă împreună.
Elev cu ADHD (română)	Urmărește aceeași lecție lungă, cu aceleași cerințe. Poate fi mutat în față sau ajutat individual, dar structura lecției rămâne aceeași.	Textul și sarcinile sunt împărțite pe etape, activități variate, lucru în perechi/grupuri, pauze de lucru și instrucțiuni clare pentru toți.
Elev în scaun rulant (sport)	Participă doar ca observator sau are sarcini separate (ex: numără puncte). Activitatea principală nu este adaptată.	Jocurile sunt modificate pentru participare activă a tuturor (reguli adaptate, echipe mixte, spațiu accesibil). Elevul joacă împreună cu ceilalți.